

www.sahy.sk

Honti Lapok

Ipolyság XXXIII. évf. 2024. január 1. szám Ára: 0,50 €

Tisztelt Polgártársak!

Végérvényesen lezárult a 2023-as év, így most közösen belevágunk az új, 2024-es esztendőbe. Először is ki kell értékelnünk az elmúlt időszakot, és fel kell mérnünk az előttünk álló feladatokat.

Az egy évvel ezelőtti újévi köszöntőmben azt mondtam, hogy a 2023-as év szójlon a küzdésről, a jóra való törekvésről, az együttműködésről, a párbeszédről, az egymásra való odafigyelésről és városunk közösségének az újjáépítéséről. Végiggondolva az elmúlt évet, azt hiszem, a célok nagy részét sikeresen elértük. Elég, ha a sok elvégzett munkából csak néhány apróságot ragadunk ki.

Bár nagyon kevesen hittek benne, de az ígéretünkhöz híven visszaadtuk az embereknek a Söderost, mely megújult mivoltában otthont adott a fantasztikus gyereknapnak és az első gasztrorfesztiválnak.

A másfélszer akkora költségvetésből megvalósított Honti Kulturális Napok nagy sikert értek el, miközben az új pályázati források bevonásának köszönhetően sokkal kevesebb pénzt kellett kifizetnünk rá a város kasszájából. Az Ifjúság

utcai alapiskolák udvarán 99%-ra elkészült az évek óta csak ígértett atlétikai pálya. Jelentősen fejlesztettük a számítástechnikai gépparkot, megjavítottuk a L. Ballek alapiskola már életveszélyes tetőszerkezetét, és az évek óta hibás kanalizációt is kicseréltük, így a folyosón nem folyik tovább a szennyvíz a gyerekek közé.

Rengeteg új pályázatot dolgoztunk ki, és szakítva az eddigi gyakorlattal, a határon átnyúló, valamint a nemzetközi pályázatokba is bekapcsolódunk. Ez kihívásokkal teli feladat, hiszen nemzetközi konzorciumokat kellett létrehozni, a városi hivatalba be kellett vezetni az angol nyelvű adminisztrációt, és külföldi szervezetekkel kellett valós partnerségeket kialakítani.

A kor kihívásának megfelelően előtérbe helyeztük az energetikai kérdéseket.

(Befejezés a 2. oldalon)

BOLDOG ÚJ ÉVET!

A TARTALOMBÓL

MEGKÉRDEZTÜK KÜRTHY GÁBOR KÉPVISELŐT	4. OLD.
RÉDLI JÁNOST KÖSZÖNTJÜK	5. OLD.
MENNYI SZERETET FÉR EGY CIPŐSDOBOZBA?	9. OLD.
IPOLYVISKI FALINAPTÁR	10. OLD.
AZ ALSÓSZEMERÉDI ZÁRDAÉPÜLET TÖRTÉNE	11. OLD.
SIKERES IPOLYSÁGI SPORTOLÓK	
URBLIK NORBERT	15. OLD.

Aranyosi Ervin:

Hadd kívánjak!

Hadd kívánjak szebb új évet!
Gondolkodó képességet!
Félelem nélküli létet!
Vidámságot, egészséget!

Hadd kívánjak boldogságot!
Igazságot és jóságot!
Hétköznapi bölcsességet!
Minden rossz itt érjen véget!

Hadd kívánjak szebb új évet!
Szívből jövő emberséget!
Oda-vissza tisztességet!
Fájdalmaktól mentességet!

Hadd kívánjak boldogságot!
Jóvá váló, szebb világot!
Szeretetet és figyelmet,
legyen vidám minden gyermek!

Hadd kívánjak szebb új évet,
melyben lelkünk újjá éled,
megszabadul minden rossztól,
istentelenül gonosztól.

Hadd kívánjak boldogságot!
Minden ember legyen áldott,
s méltón, szeretetben éljen,
az eljövő szép, új évben!

Tisztelt Polgártársak!

(Befejezés az 1. oldalról)

Elkészült a közvilágítás teljes rekonstrukciójának a tervezete, beindítottuk az energiahatékonysági stratégiák kidolgozását és hosszú távú koncepciókkal kezdtünk dolgozni, hogy ne csak az elkövetkezendő 1-2 évben legyen jó a városnak, hanem a beruházásaink több tíz éves távlatban gondolkodva is értelmes nyervek.

Sikeresen beindítottuk a „100 új fát Ipolyságnak” elnevezésű nagyszabású faültetési programunkat, és rengeteg más új programmal is gazdagodtunk. Stratégiai partnerséget kötöttünk a csehországi Bystřice nad Pernštejnem várossal, és a város történelmében először öt héten keresztül műjégpályát biztosítottunk a város és a régió lakosai számára.

Társadalmi és kulturális életünk is újjáéledt, elindult az évek óta hiányolt valós, őszinte párbeszéd a társadalmi, illetve kulturális szervezetek, valamint a város között. Felszámoltuk a diktatórikus városvezetési rendszert, partnerséget kí-

náltunk mindenkinek, aki jó szándékkal akar hozzájárulni szeretett városunk fejlesztéséhez.

Mindezeket összegezve látjuk, hogy teljesültek az egy éve jószolt kihívások: az év a küzdésről, a jóra való törekvésről, az együttműködésről, a párbeszédéről, az egymásra való odafigyelésről és városunk közösségének az újjáépítéséről szolt.

A 2024-es év sem lesz kényelmesebb. Beindítjuk a bölcsőde- és óvodaépítési folyamatokat, rendbehozzuk elhanyagolt ingatlanjainkat, megépítjük a Pongrácz Lajos alapiskola udvarán az atlétikai pályát és belekezdünk a beadott, illetve megnyert pályázatok megvalósításába. Megnyitjuk a városi gyógyszerterület és szemléltetést hajtunk végre a városi cégek menedzselését illetően, a városházán is változások, átszervezések lesznek. Felszámoljuk az eddigi illegális szemétbizniszt, melyen keresztül az elmúlt években órási mennyiségű pénzt lapátoltak ki a városi költségvetésből.

Azt szeretném, ha 2024-ben is Önök-

kel közösen dolgoznánk a célok elérésén. Legyen Ipolyság olyan város, ahová szívesen költöznek új családok, ahol jó érzés letelepedni, otthont teremteni, ahol a fiatal, a felnőtt, az idős – nemzetiségre, vallási meggyőződésre, bőrszínre vagy bármi egyéb másra való tekintet nélkül – mindenki egyaránt megtalálja a helyét, az elképzeléseit. Azt keressük egymásban, ami összeköt, s nem azt, ami elválaszthat minket. Magam részéről továbbra is mindenkinek felajánlom az együttműködésemet, aki becsületes, jó szándékkal szeretne részt venni városunk fejlesztésében. Bízom benne, hogy egyre többen leszünk, akik jövőnk és gyermekeink jövője érdekében készen állunk a fáradságos, de eredményekre vezető közös munkára. Mindannyiunknak boldog új évet, békés, jó egészséget hozó és sikerekben gazdag 2024-es esztendőt kívánok!

Zachar Pál mérnök
Ipolyság város polgármestere
Fotó: internet

Kedves Olvasóink!

Az év első napjaiban még átölel minket az ünneplés és az újrakezdés varázsa. Elgondolkodunk az elmúlt időszak tapasztalatain, és örömmel üdvözöljük az új évet, bízva abban, hogy az új esztendő mindannyiunknak reményt és új lehetőségeket hoz.

Az új év mindig reményteljes időszak. Új lehetőségek, új tervek és új kihívások várnak ránk. Legyen ez az év az inspiráció és a kitarítás éve is, amikor mindenki számára megvalósulnak az álmok és célkitűzések. Ne feledjük, hogy egy közösség ereje abban is rejlik, hogy együtt ünnepeljük a sikereket és támogatjuk egymást a nehézségek idején.

Az írott szó mindig is hordozta a bölcsességet és az információ erejét. Az olvasás nem csak szórakoztat, hanem fejleszti az értelmünket, és közelebb hozza egymáshoz az embereket. Az újság olvasása nem csupán információszerezés, hanem közösségünk építése is. Higgyük el, hogy az együtt megosztott történetek és hírek közelebb hoznak bennünket egymáshoz.

Ebben az új évben is azon leszünk, hogy minőségi tartalommal szolgáljunk az olvasóknak, és segítsünk mindany-

nyunknak jobban megismerni közösségünk életét.

A modern korban a társadalmi kapcsolatokat egyre inkább átszövik a digitális csatornák és a szociális média. Azonban ne feledjük el az írott sajtó erejét, amely hosszú évtizedek óta közvetíti a helyi eseményeket és híreket. Az újság nem csupán információforrás, hanem közösségünk tükré is. Az írott sajtó lehetőséget teremt a mélyebb megértésre és az értékek közvetítésére, olyan módon, amely nem mindig lehetséges a gyors és felszínes szociális média világában.

Az elkövetkező évben számos kihívással nézhetünk szembe, de ne feledjük, hogy minden kihívás egyúttal lehetőség is. Az legyen a célunk, hogy tovább erősítsük közösségünket, támogassuk egymást. Az újság által közvetített információk és gondolatok segíthetnek ebben a folyamatban, hiszen az írott szó olyan mélységet és tartalmat hordoz magában, amely hozzájárulhat a közösségünk fejlődéséhez. Az összetartó közösség nem csak szlogennek számít, hanem valós élményként él bennünk mindennapjaink során.

Végül szeretném megköszönni minden olvasónknak,

aki az elmúlt évben velünk tartott, és hozzájárult, hogy az újságunk része lehessen mindennapjainak. Közösségünk ereje az olvasóinkban rejlik, és bátran mondhatjuk, hogy együtt formáljuk a helyi ese-

ményeket és történéseket.

Boldog, békés, örömteli új esztendőt kívánok mindannyiunknak!

Hajdú Andrea
főszerkesztő

Hirdetések

A Honti Lapok hasábjain kifejezhetik jókívánásaikat névnap, házasságkötés, gyermek születése stb. alkalmából, köszönhetik évfordulót ünneplő családtagjaikat, barátait, megemlékezhetnek elhunyt szeretteikről. A kívánt szöveghez fényképet is mellékelhetnek.

A hirdetések ára:

8,5 x 4,5 cm – 10,00 € 8,5 x 6 cm – 15,00 €
8,5 x 9 cm – 20,00 € 8,5 x 12 cm – 25,00 €

Tájékoztatjuk olvasóinkat, hogy a lapzártá után beérkezett írásokat, hirdetéseket nem áll módunkban megjelentetni.

Honti Lapok lapzártá: minden hónap 25-én.

ELŐFIZETÉS

Felhívjuk a tisztelt olvasók figyelmét a Honti Lapok előfizetésének lehetőségére. Ezzel a szolgáltatással könnyebben hozzájuthatnak regionális havilapunkhoz.

Ipolyság város területén nem számolunk fel postaköltséget!

A Honti Lapok megvásárlásával Önök is támogatják annak megjelenését.

További információt a következő elérhetőségeken nyújtunk:
e-mail: hontil@sahy.sk, illetve telefonon: 0918 964 705.

Adathordozók leolvasása a társasházakban

A társasházak lakástulajdonosai a jelenlegi időszakban a házkezelőségeknek az adathordozók leolvasásával kapcsolatos tevékenységét kísérik figyelemmel. A házkezelőségek ebben az időszakban kötelesek megállapítani a 2023-as évben felhasznált fűtés (meleg), valamint hideg és meleg víz mennyiségét. A leolvasott adatok bejelentése a házkezelőségnek a lakástulajdonosok egyik legfontosabb kötelessége, melyre mindenkinek a megfelelő figyelmet kell fordítania. A pontos és időbeni leolvasás a lakáshasználatra fordított költségek kiszámításának az alapja. A leolvasás után a házkezelőségnek viszonylag rövid idő alatt kell elvégeznie a több ezer adat feldolgozását. A hőfogyasztás mérésénél a helyzet egyszerű, mert majdnem minden mérőeszköz leolvasása távszámlálással – elektronikus módon történik, a lakástulajdonosok számára semmi kellemetlenséggel nem jár, tekintve, hogy nem kell a mérőeszköz adataival foglalkozniuk, vagy beengedniük a lakásba a „leolvasót”. Az elfogyasztott hő mennyiségét kétféle típusú eszköz méri. Az egyik a PRVN (pomerový rozdělovač vykurovacích nákladov - a fűtési költségek arányos elosztója), a minden fűtőtestre felerősített készülék. Ez egy olyan eszköz, amelyre nem vonatkozik a kalibrálási kötelezettség, és a battéria élettartama miatt tízévenként lecserélik. A másik típus az önálló hőfogyasztásmérő, amely regisztrálja a vízfolyást, valamint a víz hőfokát és közvetlenül a felhasznált hőenergiát méri. Ez a készülék a pontosabb. A metrológiát szabályozó 157/2018 sz. törvénytári törvény értelmében kötelező a hőfogyasztást mérő készülék kalibrálása, vagy négyévenkénti kicserélése kalibrálásra. Meg kell említeni, hogy a hőre és a melegvízre fordított költségek elszámolása az idén történik utoljára a Gazdasági minisztérium rendelete szerinti 240/2016 sz. tt. előírásai alapján. 2024. 1.1-től érvénybe lépnek az 503/2022 sz.

tt. rendelkezései. A hőenergia eszerinti elszámolása a végső számlákon kiküszöbölő a nagy eltéréseket. Sajnos, nem tartalmaz egyetlen elemet sem, amely a hőmeztakarítást támogatná. Ami a víz elszámolását illeti, az a szabályzat a fontos, amely előírja, hogy 2027-ig a társasházak vízmérőinek elektronikus módon leolvashatónak kell lenniük. Az elektronikus távleolvasásra alkalmas vízmérőkkel ellátott házak mentesülnek a vízfogyasztás kézi leolvasásától. A többi ház vízáramlás adatát a „leolvasónak” vagy a tulajdonosnak kell megállapítania. Éppen ennél a módszernél szükséges a lakástulajdonosok fegyelmessége. Előfordul, hogy a tulajdonosok nem reagálnak a vízáramlás leolvasását jelző közleményre, és nem engedik be a lakásba az illetékes személyt. Ilyen esetekben rendszerint a házbizalmi tisztviselés válik fontossá, aki ismeri a tulajdonosok szokásait, így hatékonyabb lehet a leolvasás. A legkevesebb eredménnyel az a módszer jár, amikor a házkezelőség levéllel vagy maillel szólítja fel a tulajdonosokat, hogy jelentsék be a fogyasztási adatokat. A tulajdonos számára fontos, hogy a vízáramlásról nyert információk aláírással történő hitelesítésekor, vagy a levéllel, illetve maillel való bejelentéskor alaposan ellenőrizze az adatok pontosságát. Az esetleges tévedés könnyen vezethet a helytelen elszámolás reklamálásához. A vízmérőkön a fekete mezőben található számokat kell bejelenteni; ezek m³-t jelentenek. A piros mezőben, a tizedes vonal utáni adatokat a kezelőség általában nem regisztrálja.

Amennyiben kérdéseik lennének, forduljanak bizalommal a Združenia pre lepšiu správu bytových domov (Társulás a társasházak jobb gazdálkodásáért) elnökéhez, JUDr. Mgr. Mareka Perdík úrhoz a 0908 531 375 telefonszámon, vagy a zdruzenie@lepsiasprava.sk e-mail címen.

**Ing. Jozef Stanko
Lepšia správa, n. o.**

A VÁROSHÁZA TÁJÉKOZTAT

Az Építésügyi, környezetvédelmi és régiófejlesztési osztály 12/2023 sz. közleménye

Ipolyság város (Fő tér 1. sz., 936 01, Ipolyság) a községi vagyonról szóló 138/1991 sz. Tt. 9a.§ 15. bek. f bet., illetve a későbbi módosítások értelmében, valamint az ipolysági városi önkormányzat 2023. 12. 14-én kelt 13-XII./23-Z határozata alapján külön figyelmet érdemlően közzéteszi Ipolyság város ingatlanvagyonra díjmentes cseréjének szándékát a következőképpen:

– Ipolyság kataszteri területének a LV-1. számon vezetett reg. C-KN 3170/12 sz. parc. 267 m² alapterületű szántó, a 3170/13 sz. parc. 230 m² alapterületű szántó, a 3172/2 sz. parc. 237 m² egyéb terület és a 3172/20 sz. parc. 218 m² egyéb terület telkeket
– a LV-1560 számon vezetett reg. C-KN 3170/8 sz. parc. 206 m² szántóterület, a 3171/10 sz. parc. 210 m² egyéb terület, a 3171/13 sz. parc. 321 m² egyéb terület, a 3171/14 sz. parc. 115 m² egyéb terület és az újonnan létrehozott reg. C-KN 3158/12 sz. parc. 108 m² egyéb terület telkekre cseréli.

Az Ing. Eduard Rácz szakértő 2023.12.6-án kelt 105/2023 sz. szakértői véleménye Ipolyság város tulajdonából átvezetett telkek értékét 19 200 euróban, a cseretelkek értékét pedig 19 300 euróban határozza meg.

**Zachar Pál
polgármester**

Pénztári órák a városi hivatalban

Hétfő:	8.00 – 11.30	12.30 – 15.30
Kedd:	8.00 – 11.30	-----
Szerda:	8.00 – 11.30	12.30 – 16.00
Csütörtök:	8.00 – 11.30	12.30 – 15.00

IPOLYSÁGI ÚJSZÜLÖTT

Kardos Lúbmír

ELHUNYTAK

2023. 12. 3.	Dubský Anton	(1948)
2023. 12. 7.	Gábor Lúdvít	(1952)
2023. 12. 10.	Patai Róbert	(1975)
2023. 12. 18.	Oroszlányová Elena	(1952)
2023. 12. 27.	Balogová Mária	(1955)
2023. 12. 30.	Pšenáková Helena	(1938)

MEGKÉRDEZTÜK Kürthy Gábor képviselőt

Az otthonteremtés az egyik alapvető emberi szükséglet. Sajnos a lakóhely megfizethetősége és minősége ma már nehezen biztosítható állami vagy önkormányzati beavatkozás nélkül. Ezért fordultunk Kürthy Gábor képviselő úrhoz, hogy tájékoztasson bennünket az Ipolyság városi önkormányzat lakásügyi bizottságának munkájáról.

Milyen hatáskörrel rendelkezik a Lakásügyi Bizottság?

A bizottság a városi önkormányzat tanácsadó és kezdeményező testülete. Az ÁKSZ (Általános Kötelező érvényű Szabályzat) szerint értékeli, hogy a bérlakásigénylők megfelelnek-e a nyilvántartásába való felvétel kritériumainak.

Miért vállalta ennek a bizottságnak a vezetését, és hogyan állította össze a csapatát?

Érdekelt városunk lakáspolitikája és fejlesztése, ezért döntöttem e bizottság mellett. Néhány tag már az előző időszakban is dolgozott a bizottságban, velük folytattam a munkát.

Mi a helyzet a bérlakásokkal a városban és a városrészekben?

Ipolyságon 160 bérlakás van a város tulajdonában. Városrészeinkben, mint Tesmag és Pereszlény, sajnos nincs bérlakása a városnak.

Ki kaphatja meg őket?

Alapvetően minden állampolgár, aki kérelmet nyújt be, és teljesíti Ipolyság város 1. sz. számú melléklettel módosított 2/2019. az Ipolyság város tulajdonában lévő bérlakások kiosztásának feltételeiről szóló Általános Kötelező érvényű Szabályzata szerinti feltételeket.

Milyen feltételekkel jogosult valaki bérlakásra Ipolyságon?

Mint említettem a pontos feltételeket az ÁKSZ határozza meg, de néhány alapvető kritériumot megemlíthetek:

Bérlakást kérelmező az lehet, aki a kérelem benyújtásának időpontjában cselekvőképés, betöltötte a 18. életévét, állandó lakóhellyel rendelkezik a Szlovák Köztársaság területén (néhány esetben 5 éve is), képes a lakáshasználati díj megfizetésére, azaz a kérelmező háztartásában legalább egy személynek állandó jövedelemmel kell rendelkeznie.

Természetesen több kritérium is van, alaposan át kell tanulmányozni az ÁKSZ már említett módosítását.

Milyen nehézségekkel kell szembenéznie a városnak és a bizottságnak?

El kell ismernünk, hogy lakáshiány van, így sajnos nem tudunk minden jelentkezőnek otthont biztosítani. Ettől eltekintve nincsenek nehézségeink, inkább félreértések fordulnak elő, amikor az állampolgárok annak ellenére nyújtanak be kérelmet, hogy alaposan tájékozódtak volna a feltételekről. Ennek az a végeredménye, hogy elesnek a lehetőségtől, mert kiderül, hogy valamely feltételnek nem feleltek meg.

Van-e állami támogatás új bérlakások építéséhez?

Igen, az Állami Lakásfejlesztési Alap, amely a Szlovák Köztársaság Közlekedési és Építészeti Minisztériumához tartozik, kölcsönt vagy támogatást tud nyújtani bérlakások építéséhez.

Mit tart a bizottság legnagyobb sikerének?

A bérlakások fejlesztése Ipolyság város egyik prioritása. Ezért arra törekszünk, hogy a városi bérlakások körét ill. a jogosultak számát többféleképpen bővítsük, legutóbb pedig azáltal, hogy egyértelmű szabályokat határoztunk meg a lakások kiosztására vonatkozóan. Tiszteletes és átlátható eljárást akartunk kialakítani. Ezért szellemi szakmai dialógust követően elkészült és a városi képviselők elé lett terjesztve egy új általánosan kötelező érvényű rendelet tervezete, amely egyértelmű szabályokat határoz meg a bérlakás-politikában. Ezeket a szabályokat úgy változtatjuk meg, hogy azok megfeleljenek a város lakáspolitikájának és reagáljanak a lakásigénylők lakhatási helyzetére, egyúttal támogatni tudják a város működéséhez szükséges szakmákban dolgozókat.

Tud valami biztatót mondani azoknak,

akik városunkban szeretnének letelepedni?

A városi bérlakások iránti érdeklődés már régóta meghaladja a kínálatot, ezért dolgozunk az önkormányzati bérlakásalap többféle módon történő bővítésén. Jelenleg új lakások építésével kapcsolatos projektjeink vannak. Célunk, hogy növeljük városunk lakásállományának elérhetőségét és hatékony kihasználását.

A jövőt illetően, nem látunk perspektívát olyan alacsonyabb színvonalú, úgynevezett „első” lakások építésének tervezésében, amelyek révén a kitűzött céljaink elérése nem lenne lehetséges. Éppen ezért az Állami Lakásfejlesztési Alap és a Szlovák Köztársaság Közlekedési és Építészeti Minisztériumának támogatásából a lehető legnagyobb mértékben a normál standard lakások építését kívánjuk támogatni, amennyiben lehetőség nyílik a számunkra.

Nagyon szépen köszönöm az interjút!

Ismail Regina

Intenzív faültetés kezdődik városunkban

December második felében intenzív faültetés kezdődött Ipolyságon. A pályázati forrásból vásárolt fák kiültetését december 19-én kezdték el. A városunk három közterületén ültetik ki a közel hatvan új fát.

senek ki.

A Szlovák Környezetvédelmi Ügynökség pályázatának köszönhetően ötvenhat fát sikerült beszerezniük. Három közterületen ültetik ki az említett fákat. Az első fák a kórház területén kerültek kiültetésre. A további fák a Sóderost, valamint az Észak lakótelep közterületét fogják díszíteni. Sokfajta fát ültetnek ki, mindegyik őshonos a térségben. Az itteni ökoszisztémába illő fákat válogattak ki. Hamarosan folytatják a fák kiültetését a másik két közterületen.

„Mindenképpen keressük annak a lehetőségét, hogy miként tudunk újabb fákat kiültetni városunkban, mindez az élhetőbb városunkat szolgálja” – fogalmazott végezetül Zachar Pál.

Pásztor Péter (Fotó: Srna Pál)

Zachar Pál polgármester választási programjainak között is szerepelt az új fák kiültetése 100 új fa Ipolyságnak címszó alatt. Ennek a programnak megvalósításaként kezdődött el a faültetés.

„Nagyon fontosnak tartjuk, hogy Ipolyság egy élhető város legyen, ennek érdekében folyamatosan törődünk a környezetünkkel, a minket körülvevő zöldövezettel” – húzta alá a polgármester. Hozzátette: prioritásként kezeli, hogy a választási ciklus alatt a közterületekre száz új fát ültessenek ki.

Rédli Jánost köszöntjük

Találkoztam egy Emberrel, aki szimpatikus és bár gazdag életutat tudhat maga mögött, szerénységében is kivételes. Tanár, zenész, művész, s a nevéhez szorosan fűződik a Művészeti Alapiskola, amely pontosan abban az évben alakult, amikor Rédli János tanár úr megszületett. 2023 decemberében ünnepelte 65. születésnapját. Tanár úr, mesélje el, hogyan kezdődött az egész!

Rédli J.: Valóban így volt, abban az évben, amikor megszülettem, 1958-ban, alakult a Művészeti Alapiskola, akkoriban még Népművészeti Iskola, aminek én is tanulója lettem.

Ezt követte a kassai konzervatórium. Tanulmányaim alatt a Kassai Állami Színház zenekarában játszottam külsős tagként. Szerették volna, ha folytathatnám velük a munkát, de a szívem haza húzott. Tanárként, de zenészként is itt szerettem volna dolgozni, itthon.

Természetesen a kötelező sorkatonai szolgálatom alatt ismét el kellett hagynom a régiómat, de így van ez a mi szakmánkban. A zenész mindig úton van. Két évre a brünni Jánošík Katonai Dal- és Táncegyüttes tagja lettem. Egy 30 tagú együttes parancsnoka voltam, és kétszer egymás után megnyertük a Honvéd művészegyüttesek versenyét. Ezt követően hazatértem, és 1983-tól az Ipolysági-majd az Ipolybalogi Művészeti Alapiskolába jelentkező gyerekekkel foglalkoztam. Ez utóbbiban is már 15 éve tanítok. Az évek során néhány száz diákom volt, akiket hegedülni, gitározni, vagy zongorázni tanítottam.

Vannak köztük olyanok is, akik még mindig elkötelezettek a zene iránt, és büszke is vagyok rájuk. Megemlíteném néhányukat, mint Szöllősy Sándor, aki az Alapiskola tanára, Kanta Róbert zenész, hegedűs és nyitrai pedagógus, Gubis Géza, aki a budapesti Liszt Ferenc Zeneművészeti Akadémián végzett. Most tanárként dolgozik és magyar zenekarokban is játszik. A fiatalabbak közül megemlíteném az ipolybalogi iskolából Csáki Mátét, aki a Kis Zenészek együttes tagja, és ma már a nyitrai egyetem hallgatója, vagy Szöllősy Zsanettet, aki idén érettségizik a zólyomi konzervatóriumban.

Minden diák, akit tanítok, különleges a számomra. Abban az időszakban, amikor a Művészeti Alapiskola igazgatója voltam (1991–2009, majd 2014–2020), igyekeztünk minél inkább bevonni a gyerekeket a művészeti életbe. Sikerült megnyitnom a fúvós szakot, amikor Pozsonyból, Makovinyi Hedvig, fuvolás, jött hozzánk dolgozni, majd 1998-ban csatlakozott hozzánk Michňa Angela énektanárnő és megnyílt az ének szak. A tánctagozat 2004-ben nyílt meg, amikor épületet kaptuk az ún. „tabáni” lakótelepen. Két tanárnőt követően Luboš Tóth vette át az irányítást. Néhány évig Makovinyi Hedvig kolléganóm, volt az igazgató. Ez alatt az időszak alatt sikerült drámatagozatot nyitnunk, amely körülbelül 9 évig működött.

Én annak a híve vagyok, hogy a nyilvános fellépések terén példát kell mutatnunk, és motiválnunk kell a diákokat. Bevezettük az úgynevezett pedagóguskoncertet, és a kollégák is játszanak zenekarokban – némelyikük egyszerre többben is. Nem hiába mondják: A jó pap is holtig tanul.

1975–2018 között a Polgári Ügyek Testületének tagja voltam, amely az Önkormányzati Hivatal mellett dolgozott. A zenész szekció tagjai akkoriban Ing. Danis László, Viera Rédliová és Jozef Riedly voltak. Felléptünk polgári esküvőkön, temetéseken és más eseményeken.

30 évig a Garamtolmácsi Vatra Folklóregyüttes primása voltam. Szép évek voltak, mert ezzel egyidőben a Szlovák Tanári Kamarazenekarral is felléptem, ahol hat évig koncertmesteri posztot is betöltöttem. Velük volt egy kedves emlékem is 1990-ben. Pontosán emlékszem rá, mintha ma lett volna. Szeptember 13-a volt és a Kamarazenekarral Vatikánban voltunk audiencián II. János Pál

(A szerző felvétele)

pápanál. A Szent Péter téren összegyűlt néhány zenei csoport, akik szintén meghallgatásra vártak. Néhányan halkán énekeltek, begyakorolták a hangjukat. Felálltam a hegedűvel, és eljátszottam a Monti–Csárdást (Vittorio Monti olasz zeneszerő). Egyenruhások kezdtek körém gyűlni és tapsoltak. Kiderült, hogy a madridi konzervatórium diákjai, akik szintén audienciára vártak. Természetesen ezután bejutottunk a nagyterembe is, ahol eljátszhattuk a repertoárunkat. Néhány dalunkat a Vatikáni Rádió is sugározta.

Egy évvel később (1991) igazgató lettem, majd 1995-ben tanárként megalapítottuk az Amadeus fuvaltriót a Városi Kulturális Központ és az Ipolysági Művészeti Alapiskola támogatásával. A trióban fellépők: én – hegedűn, a feleségem, Rédliová Viera zongorán és Makovinyi Hedvig fuvolán. Célunk a komolyzene bemutatása és népszerűsítése volt. 20 év alatt számtalan előadást és koncertet adtunk Ipolyságon és környékén, valamint a régió kívül és külföldön is. 2000 októberében a trió ezüst díjat nyert a lipótszentmiklósi Szlovák Kamarazenei Fesztiválon nyújtott teljesítményünkért. Végül CD-t is kiadtunk.

A zenekaroknak és fellépéseknek köszönhetően beutaztunk több országot. Megemlíteném Magyarországot, Franciaországot, Lengyelországot, Svédországot; a városok közül a németországi Kaiserslautern, az ukrainai Lvovot, vagy a szerbiai Belgrádot. Tulajdonképpen bejártuk egész Európát. Játszottunk és valamicskét kerestünk is, (bár nem sokat) de annyi tapasztalatot és élményt szereztünk, hogy nem is tudnám hirtelen mindet megemlíteni. Természetesen végig amatőr zenészek maradtunk, mert nem akartuk feladni a tanári pályát. Az Ipolysági Művészeti Alapiskolában ismeret meg a feleségemet is Vierkát, akivel már 37 éve vagyunk házasok.

Amíg az ember fiatal, észre sem veszi, hány kilométer van a lábában, és hány éjszaka van a hegedűjében. Gyakran előfordult, hogy délután a Vatra Folklóregyüttessel, este pedig már más színhelyen a Kamarazenekarral léptem fel. Gyorsan repültek az évek és akkoriban minden egyszerűbbnek tűnt. Ma már érzem az évek súlyát. Szinte észre sem vettem, mikor nőttek fel a fiaim. Habár nem foglalkoznak a zenével profi szinten, annak örülök, az alapokat megadtuk nekik feleségemmel. Mindketten zeneiskolát végeztek. Jelenleg is még tanárként dolgozom, és a feleségemmel, alkalmanként fellépünk.

A tanítványaimnak azt kívánom, hogy legyen lehetőségük és bátorságuk megmutatni a világnak, mi is szunnyad bennük. Ne féljenek fellépni és utazni, mert a zene nemzetközi és univerzális. Segít kapcsolatokat teremteni és barátokat szerezni, ami felbecsülhetetlen érték.

Köszönöm, hogy megismerhettem, Tanár úr! Higgyék el, hogy az itt elhangzottak, csak töredékei egy igen gazdag életútnak, ami remélem még sok-sok évig fog tartani egészségben, megspékelve kellemes zenével. Sempre andante – mindig mozgásban!

Ismail Regina

Adventi koncert Kemencén

Az adventi időnek kettős jellege van: a karácsonyi ünnepekre való előkészület ideje ez, egyúttal azonban Krisztus második eljövételének várása. Az adventi idő a bensőséges és örvendező várakozás ideje.

A mindent elborító harsány, zajos, sokszor bántó karácsonyi fényárban a templom csendje és békés homálya felmutatja advent igazi lényegét – csillogás és hivalkodás nélkül.

Kezdetét veszik az ünnepi programok, templomi hangversenyek és karácsonyi koncertek, amelyek nagyban segítik az ünnepekre való ráhangolódást.

A tasmagi **Amicorum Vegyes Kar** advent 1. vasárnapját mintegy felvezetve, a kemencei római katolikus templomban adott adventi koncertet, december 2-án, szombaton délután, Szabó Balázs Szabina vezényletével. Vendégkórusa a budapesti Medi Cantare Ének

együttes volt, valamint az ipolysági Művészeti Alapiskola néhány diákja is szerepelt. A csodálatos akusztikájú templomban lelket felemelő, ismert és kevésbé ismert dallamok csendültek fel és hangszerek szólaltak meg a gyerekek kezében. A helyi lelkiatya a koncert elején kihangsúlyozta, hogy készülünk lélekben is az ünnepekre, csendesedjünk el és próbáljunk időt találni a közös programokra. Az adventi koncert Ipolyság Város támogatásával valósult meg, ezúton is köszönjük.

A tavalyi év rövid adventjébe még egy templomi fellépés fért bele, Tesmagon, az új évet viszont Ipolyságon köszöntöttük január 6-án, az ünnepi szentmisén.

MK

ADVENTI HANGVERSENY

A keresztény ember számára az advent az Úr érkezésére való felkészülés, az Isten eljövetele utáni vágyódás, a megtérés időszaka. Másképp szólva a várakozás, a készülődés, az elmélyülés, fizikai értelemben a böjt ideje.

A nagy készülődés közepette jólesik a léleknek a lelassulás, az elmélyülés, a feltöltődés. Erre jó alkalomként szolgált a városunkban már hagyományosan megrendezett Adventi hangverseny.

2023. december 9-én hangzott fel az ipolysági Nagyboldogasszony plébániatemplom karzatáról – mintegy jelezve a hangverseny kezdetét – **Wollent Anna** előadásában a *Megjövendölve volt régen* – régi magyar karácsonyi ének, Mathilde Marchesi: *Ave Maria* és Adolphe Adam: *O Holy Night* című éneke. Orgonán **Zsilka Alan** orgonaművész kísérte.

A nyitány elhangzása után **N. Tóth Anikó** köszöntötte az egybegyűlteket. Szavaiból idézek: „Jön, egyre közeledik a legszebb, legmeghittebb, legfényesebb ünnep, mely csengő énekszót, zengő muzsikát indít a lelkekben: az összetartozás öröme”. Szeretettel üdvözölte a fellépő énekeseket és a három kórust, kiemelten a Magyarországról érkezett gödi Gaude kórus tagjait és karnagyát, Földvári Mátyást, majd felkérte Hlédik László atyát, szóljon az ünnepváró közösséghez.

Hlédik László atya hangsúlyozta: valóban az év legnagyobb ünnepe, a karácsonyra készülünk, amikor arról emlékezünk meg, hogy Isten elküldte hozzánk egyszülött fiát, hogy kifejezze irántunk való szeretetét. Ez az a pillanat, amikor „ég és Föld összeér”, és nekünk méltóképpen kell felkészülnünk Isten fiának érkezésére. Minden jelenlévőnek jó szórakozást, felemelő lelki élményt kívánt.

Elsőként a **Fegyverneki Ferenc Közös Igazgatású Katolikus Iskola Magnificat Gyermekkara** lépett színpadra **Wollent Andrea** karmester vezényletével. Az általuk előadott műsorszámok a következők voltak: *Ó, jöjj, ó, jöjj, Üdvözítő* – adventi népének, Georg Friedrich Händel: *Örvendj világ, Laudate Dominum* – Taizé ének, Varga Attila: *Csak Jézusnak szolgálók* – örömteli dicsőítő ének és Stephen Flaherty: *Volt egy régi december* c. dal az Anasztázia c. mesefilmből. Szólót énekelt **Wollent Anna**, furulyán közreműködött **Mokso Lúcia** és **Rádi Sarolta**; **Hajdú Sándor Levente**, **Rádi**

Mátyás és **Jusztin Lehel** pedig gitározott. Ritmushangszeren **Bolya Corinna Boglárka**, zongorán **Szalay Szabolcs**, valamint **Zsilka Alan** kísért.

A gyermekkar fellépését a **Szondy György Gimnázium** két tehetséges diákjának előadása követte. Az elsők **Fehérvári Flóra** és a végzős **Tóth Tamás** nemcsak saját örömeikre énekelnek szívesen, hanem arra is vállalkoznak, hogy közönség elé lépjenek. Ezúttal **Presser Gábor** – Sztevanovity Dusán: *Az ünnep*, valamint **Balázs Fecó** – Keresztes Ildikó: *A csönd éve volt* c. dalát adták elő. A felkészítő tanár **Béres Gábor** volt, zongorán közreműködött **Torma Róbert**.

Ezt követően a felnőttek sorakoztak fel az oltár elé. Elsőként a **Musica Aurea Vegyeskar**, melynek jelentős és kedvelt rendezvénye a hagyományos adventi hangverseny, melyet megalakulása óta szervez.

A kórus művészeti vezetője és karnagyja **Béres Gábor**. Az adventi koncerten első alkalommal lépett karnagyként közönség elé **Béres Anilla**, aki szülei révén szinte az énekkarban „cseperedett fel”. Karmesteri pályájához ezúton is sok-sok sikert kívánunk neki.

A vegyeskar előadásában a következő kórusművek csendültek fel: Michael Praetorius: *Szép rózsabimbó nyílt ki*, Horváth Márton Levente: *Gyermek születék*, Bárdos Lajos: *Karácsonyi bölcsődal*, Tomas Luis de Victoria: *Ave Maria*, John Rutter: *Angels' Carol* és S. Nagy István – Gallai Péter: *Kívánj igazi ünnepet* c. műve. Zongorán kísért **Zsilka Alan** és **Torma Róbert**, vezényelt **Béres Gábor** és **Béres Anilla**.

Utolsó fellépőként a vendégkórus, a gödi **Gaude Kórus** lépett a közönség elé. Fialat karnagyuk, Földvári Mátyás az ipolysági adventi koncertre egyházi repertoárjukból válogatott műveket: Kodály Zoltán: *Adventi ének*, Johann Sebastian Bach: *Jesus bleibet...*, Willam Byrd: *Ave Verum corpus*, Villiers Stanford: *Beati Quorum via*, Villiers Stanford: *Coelos Ascendit hodie*, Georg Friedrich Händel: *Örvendj, világ, Angyalhangok* (francia-belga ritmikus dal), Gordon Young: *Alleluja* és Anton Bruckner: *Locus iste*. Vezényelt **Földvári Mátyás**, orgonán kísért **Zsilka Alan**.

Szép hagyomány, hogy a koncert zárásaként a fellépők együtt énekelnek. Az egyesített kórus **Marco Frisina Anima Christi** c. művét adta elő. Szólót énekelt: **Wollent Anna**, **Mokso Zsolt** és **Ott Emese**, vezényelt **Wollent Andrea**.

Matyis Edit

Sokszínű karácsonyváros

Advent harmadik hétfőjén rendezték meg a hagyományos karácsonyi vásárt a városháza előtti téren. December 15-én a standokon a helyi tanintézmények, óvodák, alap- és középiskolák képviselői árulták portékáikat. Kaphatók voltak kézműves termékek, különféle díszek, mézeskalács, puncs és forralt bor. Másnap, december 16-án hagyományos kézműves vásárral kedveskedtek, sokszínű sajátkészítésű termékkel találkozhattak az érdeklődők.

A karácsonyi díszek kavalkádja, kézműves termékek, méz, mézeskalács, gyógyteák, textiltermékek, háztáji termékek mind fellelhetőek voltak a vásárban. Természetesen a lepények, kürtőskalács, illetve a halászlé és a meleg italok között is kedvükre válogathattak.

A Sendergő Gyermek Néptáncgyűttes idén is megszervezte a néphagyományokra alapozó Karácsonyváros sokadalmát, melynek a városháza színházterme adott otthont. Az egész napos program részeként Paár Julcsi mesekoncertet adott, de volt játszóház hangszer-simogatóval is. Fellépett a Húros Banda, majd az Apró, a Kis és az Ifi Sendergő mutatta be évváró műsorát.

A városháza színháztermében zajló programmal egy időben a díszterem előtti csarnokban kézműves foglalkozásokon vehettek részt a kicsik és nagyok, ahol a hagyományos technikákkal készíthettek kedves apróságokat. Bördízműves termékek mellett kukoricacsuhéból készültek kis díszek, ám a szalvétatechnikát is kipróbálhatták. Üde színfoltjai voltak a napnak a városháza előtti fákra kifüggesztett karácsonyi idézetek. Bármelyik járókelő választhatott magának egy ünnephez kötődő idézetet tartalmazó papírtekerestet. Magyar és szlovák nyelvű, lelket simogató idézetek várták új gazdájukat.

A várakozás időszakához kapcsolódva tartotta meg az Ipolysági Református Egyházközség a már hagyománnyá vált karácsonyi dicsőítő alkalmát a református templomban és a parókián. A december 17-ei esemény a hitet mélyítő zenei áhitat mellett a közösségerősítést is szolgálta.

A délután a helyi gyülekezet dicsőítő zenekarának szolgálatával kezdődött. A keresztyén ifjúsági énekek mellett rövid áhitattal tették meghittebbé az eseményt. A közelgő karácsonyra hangolódva ismert

karácsonyi dallamok is felcsendültek a zenei formáció által. Mint a dicsőítés során elhangzott: az énekléssel a szeretetünket fejezzük ki a Mindenható felé. Szóltak a vágyakozásról, Isten szeretetéről, a meghitt várakozásról.

A zenei dicsőítést kézműves foglalkozás követte a parókia közösségi termében. A fiatalok és a lélekben fiatalok többek között mézeskalácsot díszíthettek, különféle technikával karácsonyi dekorációk is készültek.

December 22-én, péntek délután szervezte meg a mára már hagyománnyá vált karácsonyváros alkalmát az Ipolysági Nyugdíjas Klub. A szépkorúak társaságát Čerba Mária, az Ipolysági Nyugdíjas Klub vezetője köszöntötte. „Az ünnepek az egymásra figyelésről szólnak, ez az önközösségében mindennapos. Példaértékű a klub tevékenysége. Igazi nagycsaládként élük meg a közösséget” – mondta köszöntőjében Zachar Pál, polgármestere.

Az ünnepi alkalom a klubtagok közös karácsonyi összejövetele mellett a szeniorklub támogatóinak és partnereinek együttes hálaadó találkozója is volt. A délutánt két, a Szondy György Gimnázium végzős diákjának fuvolaszólamai tették meghittebbé, emellett szavalt is elhangzott a fiatalok tolmácsolásában. A klub átmeneti otthonába ellátogatott a Mikulás is, aki kis kedvességgel lepte meg a klubtagokat valamint a vendégeket. Nem maradhatott el a kölcsönös megajándékozás sem.

Az ünnepekre hangolódva a Labdarózsa énekcsoport karácsonyi dalokat énekelt. Ismert hagyományos dallamok csendültek fel magyar és szlovák nyelven egyaránt. A kis program mellett természetesen jutott idő a baráti beszélgetésre kötetlen formában. Finom sütemények s némi kedvcsináló ital oldotta a hangulatot. Belányi Gyula, daltulajdonos megzenésített verseket adott elő gitárjával.

A közös ünneplések igen fontosak a tagok számára, melyek a szeretet, tisztelet és odafigyelés jegyében zajlanak – hangzott el a karácsonyi alkalmon. Ennek szellemében végzi tevékenységét immár tizenhatodik esztendeje az Ipolysági Nyugdíjas Klub.

(PP)

Népszerű volt a főtéri műjégpálya

December 3-a és január 6-a között műjégpálya várta a korcsolyázás kedvelőit az ipolysági városháza előtti parkoló egyik szegletében. A sportolás mellett közösségi térként is funkcionál az ünnepváró időszakban.

A jégpálya körül mint közösségi téren egész decemberben különféle karácsonyvárosi rendezvényeket szerveztek. A létesítmény különleges, hiszen ezidáig nem építettek hasonlót a városban. Ezért a városvezetés célja a közösségi tér kialakítása mellett az újdonság meghonosítása is volt.

A műjégpálya tizenötötíz méteres, mintegy 240 négyzetméteres alapterületű. A pálya felülete speciális műanyag. Teljesen másként működik rajta a korcsolya, mint a hagyományos jégen.

Főleg gyermekek vették igénybe, akiknek eddig nem nagyon volt lehetőségük kipróbálni ezt az egyedi téli sportot. A műjégpálya hétköznap és hétfőjén is várta a látogatókat. Ingyenes a használata. Lehetőség van korcsolyák bérletére is. 10 euró letétbe helyezésével bérelhetőek a korcsolyák. Használat után visszkapják az említett összeget.

Hétköznap délelőtt főleg a helyi és környékbeli oktatási intézmények tanulóit várják. Többek között a deméndi gyerekek és az ipolyviski kisiskola nebulói is kipróbálták a pályát. Délutánoként és hétfőjénként bárki jégre léphet.

Sététedeskor a pálya díszkivilágítást kapott, a hangszóróból pedig kellemes karácsonyi dallamok tették meghittebbé a korcsolyázás élményét. A karácsonyi díszben pompázó Fő tér és a kültéri kivilágítás összeforrott a jégpálya hangulatával.

A műjégpálya üzemeltetését különleges módon oldotta meg a

városvezetés. A város önállóan üzemelteti a létesítményt, a városi hivatal alkalmazottai önként vállalták a szolgálatot. Így naponta négy alkalmazott, ketten délelőtt és ketten délután felügyelik a műjégpályát. Közel harminc alkalmazott kapcsolódik be a 35 nap alatt.

Mint Nagy Tímea alpolgármester elmondta: a műjégpálya költsége a korcsolyákkal, kiszolgálóegységgel és a díszfényekkel együtt megközelíti a 10 000 eurót.

A pálya mellett lehetőség volt forralt bor, puncs, tea fogyasztására, valamint édességeket is kínáltak a látogatóknak.

(PP)

Fotó: Baráti Andrea

„Mennyi szeretet fér egy cipősdobozba?”

A „Mennyi szeretet fér egy cipősdobozba?” elnevezésű jótékonyági akció egy csodálatos kezdeményezés, aminek keretében megmutatkozik az emberség,

a szeretet és a támogatás a rászorulókkal szemben, különösen azokkal az idősekkel, akik gyakran kerülnek a figyelem és segítség háttérébe.

A 2023 decemberében lezajlott országos gyűjtés során mintegy **72 881** cipősdoboz gyűlt össze.

Ipolyság **246** dobozzal járult hozzá ehhez a nemes ügyhöz. Az adományozók ajándékai és a tanintézmények odaadó, önkéntes munkája nélkül nem lehetett volna ilyen sikeres ez a kezdeményezés. Az Önök nagylelkűségének és munkájának köszönhetően sok idős ember karácsonya vált szebbé és megihettebbé.

A 6. évadban a városok és községek is beregisztrálhattak a karácsonyi doboz-

gyűjtésbe. A szociális intézmények lefedése után **65** dobozt sikerült átadni a városi hivatal szociális osztályának, amit karácsony előtt **Majtán Erika** koordinálásával osztottunk szét Ipolyságon és a városrészekben a legidősebb lakosoknak és szociális hátrányban élő idős embereknek.

A tavalyi adományozás során az egyik cipősdobozba elhelyezett karácsonyi képeslapra az ünnepek után válasz is érkezett egy idős nénitől, megköszönve az ajándékot; nagy örömet szerezve ezzel annak a kislánynak, aki a lapot írta. Ezzel

is csak biztatni tudok mindenkit, aki a következő gyűjtéskor ajándékot szeretne készíteni, vegye figyelembe, hogy az ajándékok nem csupán tárgyak, hanem szeretetteljes üzenetek is mindazoknak, akiknek szánták. Ezek az apró figyelmeségek jelzik, hogy gondolunk rájuk, és szeretnénk, hogy érezzék, nincsenek egyedül.

A kezdeményezés sikerét nemcsak az

adományok nagyságrendje, hanem az emberek szívbeli hozzáállása is meghatározta. Közösen bebizonyítottuk, hogy a szeretet ereje és a közösségi összefogás olyan erő, amely képes az önzetlen segítségnyújtásra. A gyűjtés során szerzett tapasztalatok, a kölcsönös megértés és a segítő szándék reményt adnak arra, hogy a jövőben is folytatódhat ez a szép hagyomány. Bízunk benne, hogy a „Mennyi szeretet fér egy cipősdobozba?” kezdeményezés továbbra is működni fog, és még több ember életébe csempész szeretetet és örömet.

Köszönjük mindenkinek, aki hozzájárult a gyűjtéshez. Legyen az önök jószágától és segítő szándékától inspirálva boldog és áldott az új év!

Hajdú Andrea

További fotók az adományozásról

Ipolysági művészek bemutatkozó tárlata Zólyomban

Az egykori zólyomi városháza kiállítótermében szervezték meg az Ipolyságon élő és a városhoz kötődő képzőművészek csoportos tárlatát. A megnyitóra december 14-én, csütörtökön került sor. A kiállítás hat különböző szemléletű művész összehangolt tárlata.

A jelen kiállítás folytatása a Zólyomi Hetek ipolysági csoportos tárlatának. A zólyomi művészeti formáció kapcsolatépítő szándékkal mutatkozott be július folyamán a Menora Saag Centrum Artis épületében.

A volt városházán az alábbi Ipolyságon élő és a kisvároshoz kötődő művészek állítanak ki: **Antal Gábor** grafikusművész, **Czibulya Livia**, az Ipolysági Művészeti Alapiskola nyugalmazott rajztanára, **Kutak Adrienn** keramikusművész, **Németh Géza** grafikusművész, **Skladán Friderika**, az Ipolysági Művészeti Alapiskola rajztanára és **Végh Péter** digitális grafikusművész.

A tárlatanyag igazán változatos, hiszen az enkausztaik mellett fára applikált grafikákkal, digitális technikával készült alkotásokkal, festményekkel, meseillusztrációs grafikákkal, illetve tér-

beli kerámiákkal találkozhat a közönség.

A kiállítót **Pálinkás Tibor**, a Honti Múzeum és Simonyi Lajos Galéria vezetője mutatta be. A megnyitón **Jámbor**

Mónika gömöri magyar népdalokat énekelt.

(Pásztor Péter)

Végh Péter, Németh Géza, Jámbor Mónika, Czibulya Livia, Pálinkás Tibor, Kutak Adrienn

85 éve omlott le Középtúr Szent Márton temploma

Most, hogy a Korpona-patak völgyében elterülő, a két falu (Kistúr és Középtúr) egyesülésével létrejött Nagytúr középkori templomának romjai a figyelem középpontjába kerültek, s a megmaradt szentélyt szakszerűen felújítják, egyre több publikáció jelenik meg minderről. Mi azonban itt nem foglalkozunk a volt szakrális építmény szakszerű leírásaival; keletkezésének, felújításainak dátumaival, csupán a megsemmisülésével kapcsolatos információkat, forrásokat próbáljuk meg ütköztetni, miközben néhány eddig nem ismert forrásra is felhívjuk a figyelmet. A közlésekből nem egyöntetű ugyanis, mikor dőlt le, omlott össze, majd tűnt el a régi templom hajója a kis településen. Az elmentmondásos állításokban van, ahol az 1935-ös vagy 1936-os dátumot, máshol az 1938-as évszámot emlegetik. Az újabb vizsgálódás még az 1939-es évet jelöli meg a pusztulás idejeként.

Az egyik régészeti ásatásokról szóló beszámolóban például ez olvasható: „A község temploma a falu szélén hőmpölygő Korpona pataktól nem messze állt. Ez okozta a későbbi vesztét. 1936-ban egy árvíz során a templom hajója megsemmisült. Csupán a szentély, a déli fekvésű sekrestye valamint a szentély mögött lévő különálló harangláb maradt meg. A helyi hívek még sokáig használták a romba dőlt templomot”. (2019. 4. 19. Felvidék Ma) Egy másik internetes honlapon azt írják, hogy a község mai új templomát az „1936-os áradásban elpusztult középkori eredetű templom helyett” építették. (<https://muzsa.sk/telepules/nagytur>) Az 1936-os árvizet a templomrom felújítási céljából készült régészeti-architektonikai leírásban is jegyzik, megemlítve, hogy a faluban az egy emberáldozatot is követelt. (Haviarová – Zvedelová – Haviar, 2019, Kézirat) A szerzők a Prágai Magyar Hírlap egyik 1936-os számára is hivatkoznak. A júliusi „pusztító és gyilkoló”, milliós károkat okozó áradatról szóló beszámoló Középtúr, illetve az áldozatul esett Zlievovszky Gyula cipésmestert is megemlíti. (PMH, 1939/153:5. p.) A cikkben azonban arról nincs szó, hogy a templom is összeomlott volna, amit az idézett szakleírás szerzői sem említenek. Természetesen érthető károsodás ekkor is a templomot, mint ahogyan máskor is az évszázadok során. A part gyakori alámosásaiból származható veszélyre már az 1812-es egyházlátogatás vizitatora is felhívta az illetékesek figyelmét. (Idézik az említett szaktanulmány szerzői.)

A Korpona-patak völgyében, a Túr nevű falvakban, 1891-ben is volt egy nagy árvíz, melyről a Historia Domusban szintén írtak. Az árvíz nagy károkat tett a szomszédos Középtúron is, s minden valószínűség szerint árthatott a templomnak is. A háztörténetben viszont egy más esetről számolt be az akkori plébános, Szecsey Ferenc, mégpedig az egyik parasztember vízbefulladásáról. Sokáig a településen is 1938-ra tették az áradás idejét. Honlapukon írták az alábbiakat: „1938-ban az árvíz összedöntötte a templom épületének

nagy részét” (<http://www.velketurovce.sk/kulturnydom.html>) És a fenti évszámot emlegetik a Komáromi Etnológiai központ egyik tanulmánykötetében is: „Végül az 1938-as rendkívüli nagy áradás következtében a leszakadó partszakasszal együtt a templom hajója is leomlott”. (Acta Ethnologica Danubiana 18-19 (2017) Ugyancsak ez az év szerepel egy másik internetes oldalon: „A faluban 1938-ban egy nagy árvíz pusztított, amikor is a megáradt Korpona-patak vize elvitte az 1260-ból származó román stílusú római katolikus Szent Márton templomot, amelynek csak a romjai maradtak meg”. (Magyar Hírlap Elsodort templom. c. cikkében úgyszintén ez az évmegjelölés bukkan fel. Végül említsük még meg az idézett műépítészeti tanulmányt, melynek szerzői is az 1938-as árvízről írnak, ám megjegyzik, hogy ezt a hivatkozást nem lehet kellőképp alátámasztani. Az adatot a szlovákiai műemlékeket nyilvántartó kiadványból vették át (mint ahogyan sokan mások, köztük magam is egyik-másik írásomban), de a hivatkozott helyen nincs forrásmegjelölés. (Harminc és koll., 1969:209. p.)

S mi lenne hát a fentieket kiegészítő új közlés, avagy az eddig figyelembe nem vett hírforrás? A falu lelkes amatőr kutatójának, Saliga Józsefnek hozzám írt leveléből idézek először: „Apai nagynéném, Saliga Ilona 2016-os halála után, mint a hozzá legközelebb álló ember, megpróbáltam megszerezni azt a sok „papírt”, amit hátrahagyott. Váratlan helyen, a süteményes fűzetében találtam egy kéz-

A megújult templomrom

zel írott jegyzetet, miszerint „a templom ledőlt 1939.március 28-án”. Nos, Saliga Józseffel egyetemben magam is utánanézttem, mit írtak a központi lapok az 1939-es nagy országos árvizekről. Például a Népszava és az Ujság 1939. április 1-jei száma egyaránt foglalkozik az Ipoly menti, illetve a Korpona-patak völgyi nagy árvizzel. Mindkét helyen olvashatjuk, hogy ekkor „Középtúr község régi templomcskája, amelyet a Korpona-patak mellé építettek, beomlott”. Minderről a Pester Loyd már 1939. március 31-én tudósított, közölve az alábbiakat: „A régi templom Középtúron összeomlott.” (Lendvay Tibor fordítása.) Mivel 1936-ban a már fentebb idézett Prágai Magyar Hírlapban nem írtak árvíz okozta templomomlásról, s 1938-ból sem találtunk árvízről szóló adatokat, komolyan feltételezhető, hogy a középtúri templom 1939-ben pusztult el véglegesen.

Csáky Károly

Az ipolysági Bartók-ünnepségek gyökerei

Havilapunk decemberi számában olvashattuk a Bartók és a palóc dudások című kis írást, amely a legutóbbi ipolysági, népzenekutatókkal foglalkozó, s immár ismétlődő szakmai találkozóról számolt be. Úgy gondolom, nem lesz haszontalan dolog, ha az itteni megemlékezések kezdeteire is visszatekintünk.

Jómagam az 1970-es évek végén, illetve az 1980-as évek elején kezdtem Bartók honti kutatásaival s a palóc dudások közt végzett gyűjtéseivel foglalkozni. Egyik alkalommal együtt jártuk be tájainkat Olsvai Imre (1931–2014) népzenekutatóval, a hajdani Kodály-tanítvánnyal és Móser Zoltán folkloristával, fotóművésszel. Ennek eredményeként jelent meg 1981-ben a Honismeretben a Bartók Béla és a „honti igricek” című tanulmányom. A témát később Bartók Béla nyomában Hont megyében címmel foglaltam össze. Ez aztán napvilágot látott a Néprajzkutatások, kutatók és gyűjtemények Hontban c. kötetben is. (Csáky, 2007:30–42.p.)

Bartók Béla születésének 100. évfordulóján 1981-ben Ipolyságon rendezett szép emlékünnepet az általam vezetett Honti Közművelődési Klub. Az emlékünnepep alkalmából bemutattuk Móser Zoltán fotóművész Bartók gyűjtőútjainak állomásairól készült képeit, e sorok írója pedig Bartók Hont megyei gyűjtőútjairól tartott előadást. Az emlékezetes esten Vas Ottó előadóművész Illyés Gyula Bartók című versét szavalta el mély átérzéssel. Berta Zsuzsanna prózamondó Móra Ferenc A honti igricek című novelláját adta elő, idézve a 20. század eleji ipolysági és honti világot. Az est résztvevői a rendezvény után egy Bartók-emléktábla-állítás ügyében tettek javaslatot, s kérvényt nyújtottak be az illetékes szerveknek. A táblaállítás időszerezését azzal indokolták, hogy az 1910-es Bartók-gyűjtésről valamennyi szakirodalom megemlékezik, s maga a zeneszerző is többször utalt rá. Sőt, a híres ipolysági kanászhangverseny emléke Móra révén a szépirodalomban is megőriződött. Az emléktáblára akkor az alábbi szöveget javasoltuk: „Bartók Béla magyar zeneszerző századunk elején Ipolyságon

s a honti tájon gyűjtött több alkalommal magyar és szlovák népdalokat. Az itt élő nép ezért mindig hálával gondol rá. Ezt az emléktáblát születésének 100. évfordulója alkalmából állította a város lakossága.” Az emléktáblát akkor a volt megyeháza déli szárnyán helyeztük volna el, azon a helyen, ahol Bartók híres fonográf-felvételei készültek.

A kérvényt a Lévai Járási Hivatal illetékes osztályának vezetői igen gyorsan elutasították; mindezt azzal indokolva, hogy – megítélésük szerint – Bartók ipolysági és Hont megyei tevékenysége (pontosabban népdalgyűjtői munkája) nem volt olyan jelentős, hogy ezért itt emléktáblát lehetett volna állítani neki. (Ezek hiteles dokumentumai, akárcsak az ünnepség nyomtatott meghívója a szerző archívumában megtalálhatók.)

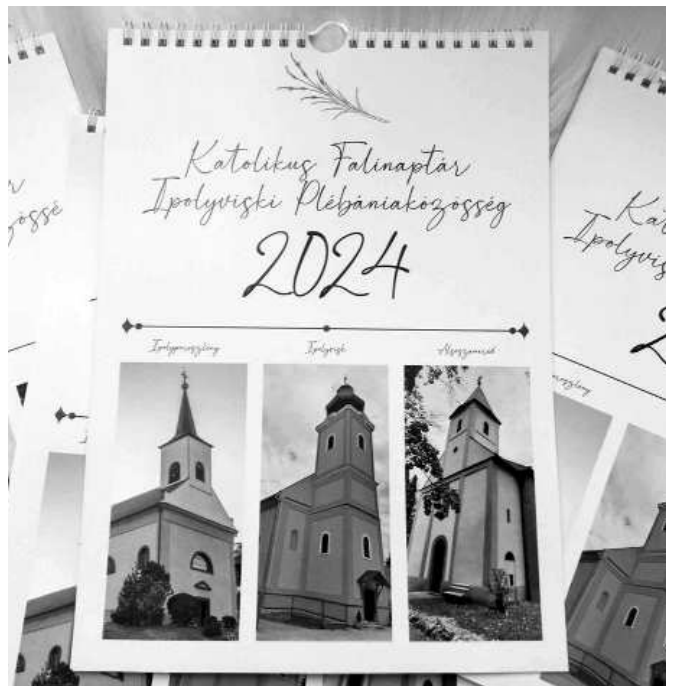
Az 1989-es politikai változások után Ipolyság akkori piactérét Bartók Béláról nevezettük el. Ezt követően a honti igricek „utódai” is jártak a városban, ahol fellépett többek közt Agócs Gergely népzenekutató és népzeneész is. 1994-ben Gyógyfürdőn, az Ipoly Szabadegyetemen emlékeztek Bartókra. Sebő Ferenc Bartók-kutató a Kelet-közép-európai népek zenei útvonalának találkozáspontjában élünk címmel tartott előadást. Csehi Ágota Bartók szlovákiai kapcsolatairól, Csáky Károly pedig Hont megyei gyűjtőútjairól beszélt.

1994. május 27–29-én Ipolyságon rendezték meg a II. Bartók Béla Zenei Találkozót. Az országos rendezvényen előadást tartott Vikárius László, az MTA Zenetudományi Intézete Bartók Archívumának munkatársa és Fodor András Kossuth-díjas költő is. Ugyanekkor leplezték le a Bartók téri Ipolysági Művészeti Alapiskola falán a zeneszerző emléktábláját, melyen ez a szöveg olvasható magyar és szlovák nyelven: „A modern európai zene úttörője Bartók Béla (1881–1945) ipolysági népdalgyűjtésének emlékére állította Ipolyság város és az Ipolyság és Vidéke Alapítvány 1994-ben”. Teljesült hát sokunk kívánsága, s reméljük, a nagy művész és zenetudós szelleme örökre jelen lesz köreinkben.

Csáky Károly

Falinaptáron az Ipolyviski Római Katolikus Plébániaközösség templomai s azok szakrális emlékei

Az Ipolyviski Római Katolikus Plébániaközösség saját készítésű és szerkesztésű falinaptárral kedveskedik a híveknek és a szélesebb nyilvánosságnak.

A közösségnek nem ez az első falinaptára, a 2023-as esztendőre elkészítették az ipolyviski templomot bemutató kalendáriumukat.

„Már ekkor megfogalmazódott bennünk, hogy jó volna minden évben saját falinaptárt kiadni. A 2024-es már az Ipolyviski Római Katolikus Plébániaközösség leányegyházait is tartalmazza” – mondta **Baka Anita** helytörténész, a naptár szerkesztője. az ipolyviski plébániához filiaként hozzátartozik Pereszleny, valamint Alsószemeréd, ezek is bekerültek a naptárba. A falinaptár képanyagát **Lormusz János** atya és **Baka Anita** válogatta. A képanyag igen változatos, a templomokhoz, illetve a falvakhoz köthető kisemlékeket taglalja.

A 12 kép illusztráció között láthatók a templomokban található szakrális szobrok, kápolna, útszéli Szentháromság-szobor. Minden hónap egy szakrális emléket mutat be. A fotográfiákhoz a szakrális emlékekhez köthető ima kapcsolódik. Az előlap hátoldala az Ipolyviski határában lévő Kutyka búcsújáráshelyet mutatja meg. A fotók mellett rövid leírás segíti a tájékozódást. A kalendárium hátsó oldalának belső részén mindhárom település templomáról olvasható rövid történelmi áttekintés.

A falinaptár Lormusz János esperesplébánosnál, valamint az Ipolyviski Községi Könyvtárban kapható. Előzetes egyeztetés után postai úton is beszerezhető.

A grafikai elrendezés Štreba Bianca munkája. Fotók: **Pásztor Mária**, **Jozef Krištof**, **Tóth Edit** és **Baka Anita**. A naptárak idén is a komáromi NEC ARTE nyomdában láttak napvilágot.

Pásztor Péter
Fotó: **Baka Anita**

Néhány adat az alsószemerédi zárdaépület történetéhez

A múlt esztendőben volt 140 éve annak, hogy felszentelték Alsószemeréden az **Irgalmas Rendi Nővérek zárdaépületét**. A község jó nevű esperesplébánosa, **Viszola** **József Károly** már **1882-ben** feljegyezte az alábbiakat az általa is példásan vezetett háztörténetben: „*Szemeréd dicső évre kelt fel. Ugyanis gróf Steinlein Leontina a B. Szűz iránti örök hálából elhatározta, hogy Alsó Szemeréden apácza zárdát építtet, kik nagyon szegény betegekkel fognak foglalkozni s leányokat női munkára tanítani. Midőn ezt híveimnek tudtul adtam, nem mertek hinni. Hogy lehet Alsó Szemeréden zárda!? Végre felszólítottam őket, hogy segítsenek nekik is annak felépítésénél. S mit nem reméltem, nem csak ők, de még a környékbéli községekből is siettek, úgy mint: Egegh, Gyerk, Horváthi, Felső Szemerédiek. (...) Így történt, hogy 311 székér ingyen fuvar tettek a lakosok a zárda körül.*“ (Historia Domus: 1882:9. p.)

Valójában az **1750 körül emelt**, eredetileg barokk stílusban épült **Koháry-kúriát** építették át, amely akkor a **Stainlein-Saalenstein családé** volt. A kastélyként is emlegetett épületet emelettel bővítették, és a nevezett rend apácáinak zárdájává alakították. A **neoklasszicista** stílusban átalakított épület sarkait kettős faloszlopok emelik ki. A földszinti termek csehsüveg-boltozattúak, az emeletiek egyenes mennyezetűek. Hajdan itt **kápolna** is volt, melyet festmények díszítettek. Ahogyan az itteniek emlegetik: „*olyan vót ez, mint a mennyország*“. A zárda kápolnájában rendszeresen tartottak szentmiséket, s több egyéb ájtatosságra is sor került itt. Valamikor a májusi litániákat is a zárdakápolna előtt végezték a helybeliek. (Csáky, 2008: 19-21. p.)

Azt is megtudjuk a Historia Domusból, hogy **1883. aug. 5-én** szentelte fel a zárdát a pannonhalmi főapát, **Krusz, Krizosztom** (1819–1885) kiváló pedagógus, az MTA tiszteletbeli tagja, több kötet szerzője. A falu krónikás papja még azt is feljegyezte, hogy a zárda „*oly fényes ünnepéllével s anynyi részt vevőkkel*“ szenteltetett fel, „*milyet s mennyit Szemeréd még soha nem látott*“.

A szemerédi rendházba a főapát vezette be a gráci irgalmas nővérektől először ide ájtott három testvér: **Vidmár Margit** főnöknöt, **Petyko Matild** iskolatestvért és **Varga Klotild** konyhatestvért. A zárda fontos szerepet töltött be a falu és a környék életében. A nővérek betegápolással és oktatással foglalkoztak: ők tanították a falu leányait, ápolták a környék szegényeit; több száz nővel elsajátították a kézimunkázást, a gyógynövényismeretet stb. (Hist. Domus: 9. p.)

A rendház alapító építetőjének, **Stainlein-Saalenstein Leontinának** (1826–1906) az élete is szorosan összeforrott a jótékonykodással, az adakozással és az irgalmassággal. Ő fiatal korában tért át az evangélikus hitről a katolikusra. A család legnagyobb adakozója volt: rendszeresen támogatta a szegényeket, felkereste azokat otthonaikban is; ajándékokkal, étellel, pénzzel

Alsószemeréd

látta el azokat. Életében sok szerencsétlenség érte őt, lábaira lebénult, de nem vesztette el hitét s a reményt. Igazi szentéletű nő volt. Elvitette magát Lourdes-ba is, ahol csodálatos gyógyuláson esett át, újra lábra állt. Nemcsak falujában, **Felsőszemeréden** segítette a szegényeket, de a plébániaközségben, **Alsószemeréden** is. A falu általa létrehozott intézetébe olyan apácákat hoztatott, akik támogatásával felkarolták az elesetteket, ápolták a betegeket. Később a falu lányait is ők oktatták, s tanították meg sok-sok gyakorlati dologra. Halálakor a plébánia tudós papja, az író plébános, **Viszola** **József Károly** emlékezett meg róla a korabeli lapokban. Viszola

József irgalmasrendi provinciális és **Andrisz Rezső** helybeli plébános segédletével.

Udvardy Ferenc, aki később a Kemecei Kerületi Espressesség vezetője és iskolai felügyelője lett, ma utolsó állomásának, Pereszlénynek a temetőjében nyugszik. Az alsószemerédi szentelési ünnepségen tartott „*mélyhatású szentbeszédében a hármasság intézmény nagy jelentőségét méltatta*“.

Danielik József provinciális ugyanekkor „*ismertette az épület, keletkezésének történetét, és köszönetet mondott úgy a helybeli, mint a vidéki híveknek, akik az építéshez ingyen fuvarokkal járultak hozzá*“. **Andrisz Rezső** helybeli plébános az új intézmények „*nemes emberbarát és magyar kulturális hivatását*“ fejtegette. Köszönetet mondott az irgalmas nővérek rendjének s mindazoknak, akiknek jóvoltából megvalósulhatott ez a nagyszabású intézmény. Kiemelte, hogy az új zárdaépület a kultúrházzal, az új iskolával s ezeknek teljesen új és modern berendezésével együtt „*a község lakosainak semminemű pénzáldozatába nem került. Az építési költségeknek ugyanis nyolcvan százalékát az irgalmas nővérek provinciája, 20 százalékát pedig néhai Viszola* **József Károly** *plébános alapítványa fedezte. Újabb szép bizonyítéka ez a katolikus egyház áldozatkészségének*“. A kis magyar község lakosai ugyanis abban az időben „*rendkívül szegények*“ voltak, s a saját erejükből évtizedek múlva sem tudták volna megvalósítani ezeket az annyira szükséges kulturális és szociális intézményeket. A házszenelés estjén az új kultúrházban nagyszámú közönség gyűlt egybe, hogy a helybeli **katolikus leányifjúsági egyesület** tagjainak „*szépen sikerült előadásában gyönyörködjenek*“. A nívós műsort **Koncz Lilióza irgalmasrendi tanítónővér** és **Kovács János kántortanító** rendezte, illetve tanította be.

A zárda hosszú évtizedeken át, így az **első Csehszlovák Köztársaság** ideje alatt is folytatta tevékenységét. Sőt azt, illetve a szakrális központot tovább is fejlesztették. A **Prágai Magyar Hírlap 1935. nov. 3-i** számában olvashatjuk a Zárda-, iskola- és kultúrházavatás Alsó-szemeréden című tudósítást, mely így kezdődik: „*Nagy ünnepe volt az elmúlt vasárnap az Ipolyvölgye egyik kis magyar községének, Alsószemerédnek, mely egyszerre kultúrházzal, új római katolikus iskolával és új irgalmasrendi zárdával gazdagodott. A zárda régi épületében nyer elhelyezést a község néhai nagynevű plébánosa, Viszola* **József Károly** *által alapított szegény- és árvaház, amelyet ugyancsak az irgalmas nővérek vezetnek.*“ Az ünneplő közönség a vasárnapi litánia után harangzúgás közepette vonult az avatás színhelyére. A körmenetben a község és az egész környék katolikus lakossága részt vett. A szentelési szertartást **Udvardy Ferenc** egegi esperesplébános végezte

Jubiláló házaspárok köszöntése és Szépkorúak ünnepe Inámban

„A házasság egy csodálatos ajándék, amely a feltétel nélküli szeretetet, a hűséget és az őszinte megbocsájtást jelenti.” Ebben a szellemben köszöntötte és gratulált az együtt eltöltött évekhez 2023. november 11-én falunk polgármestere **Régi Zsolt** mérnök a helyi önkormányzat nevében a jubiláló házaspároknak:

Páldi Béla és **Zita** valamint **Rusnák János** és **Mária** – ötven évvel ezelőtt fogadtak egymásnak örök hűséget, **Baláz Barnabás** és **Henrietta** valamint **Tomaskin Henrich** és **Szilvia** a 25. házassági évfordulójukat ünnepelték. Kevesen gondolják, amikor kimondják egymásnak a holtomiglan, holtodiglan szép, ígéretes szavakat, akkor az tényleg egy életen át

tart majd. Pedig ahogy az évről évre megisméltő inámi rendezvény példája mutatja – igen, létezik az örök hűség!

„Az egy nagyon szerencsés dolog az életben, ha az elmúlt 25 vagy 50 évet azzal az emberrel tudták eltölteni, akivel összekötötték életüket, együtt megélve a boldogságot, az ünnepeken gyermekeik csillogó szemében lelt örömet, a sok boldog születésnapot a karácsonyi otthon

varázslatos hangulatát“ – mondta el köszöntőjében a polgármester. Ezt a csodás ünnepséget megörökítettük a falu krónikájában is, amit az ünnepelték aláírásukkal tettek emlékezetessé.

Polgármesterünk ezután a szépkorúakat köszöntötte. Beszédében elmondta, hogy: „Szépkorúnak lenni azt jelenti, hogy az ember gazdag tapasztalattal és bölcsességgel éli az életét. Amikor már

nem a rohanó idő, hanem az emberi élet valódi értékei számítanak. Amikor a legfontosabb dolog az egészség, a család békéje, ölelő szeretete és az unokák mosolya.“ A résztvevő szépkorú lakosainknak megköszönte a hosszú évek alatt végzett becsületes munkájukat, élettapasztalatukat, bölcsességüket, türelmüket. Szüleink és nagyszüleink mosolya és gondoskodása rengeteg erőt ad nekünk. Kitartásuk, szeretetük felbecsülhetetlen kincs számunkra, ezért feladatunk támaszt nyújtani, vigyázni rájuk, segíteni őket, hogy örömteli időskorhoz méltó életet élhessenek.

A köszöntők után a helyi óvodások kis műsorral kedveskedtek az ünnepeltnek, majd **Dóka Zsuzsa** és **Bósi Szabó László**, a csallóközi népdaléneklés meghatározó párosa szórakoztatta a közönséget. Munkásságukat 2021-ben Dankó Pista-életműdíjjal jutalmazták. A műsor után a helyi önkormányzat finom vacsorával és ajándékkal kedveskedett a szépkorúaknak és a jubilánsoknak is.

N. E.

Földobban két nagy ló kop-kop-kop – nyolc patkó – az ismert Weöres Sándor verset idézte meg a Mikulás érkezése Inámban. Falunkban több éves hagyománya van a Mikulás lovaskocsin való érkezésének.

T Ö R T É N E L E M

Szeder Fábián és a gyűrűzés

A 2024-es év több jeles évfordulót is kínál Szeder Fábián (1784–1859), a sokoldalú palóckutató emlékének felidézéséhez. Mi egy kétszáz éves évforduló kapcsán emlékezünk meg jeles földinkről, Csáb szülöttéről. Kétszáz évvel ezelőtt, 1824 első hónapjaiban, a Tudományos Gyűjtemény I. füzetében, a 61–74. oldalakon jelent meg Szeder Fábián tanulmánya „A Gyümölcsfa Gyűrűzéséről” címmel. W. Nagy Ágota, budapesti muzeológus a Szeder Fábián életét, életművét feldolgozó, 2000-ben megjelent „... Az időt okosan használni...” c. könyvében ezt írja erről a Fábián-dolgozatról: „Ez a kertészeti eljárás akkoriban újdonságnak számított, s ő szerette volna minél előbb népszerűsíteni”. Lábjegyzetében W. Nagy így magyarázza a „gyűrűzés” lényegét: „... a termőkorban lévő, de terméketlen fák termékkennyé tételének egyik módszere. A törzsön vagy ágon az elágazás fölött, a kérget gyűrű alakban kell kimetszeni úgy, hogy a seb őszig beforrjon. [Így] a koronából a hánccsban lefelé áramló szerves tápanyagok megrekednek, felhalmozódnak, és több termőrugó képződést eredményeznek. Házikertekben ma is alkalmazott terménynövelő módszer”.

Érdeemes alaposabban beleolvasni Szeder tanulmányába, hiszen az számos értékes információt tartalmaz. A 43 §-t tartalmazó írás első paragrafusában Szeder leszögezi, hogy minden gazdaságot illető találmánynak szüksége van a további „tökéletesedésre”. A módszer francia és német megnevezése után ezt írja: „ez az, amit itten Gyümölcsfa Gyűrűzésnek nevezek” (5.§). Valószínű tehát, hogy a módszer elnevezése Szedertől származik. Szeder ezután részletesen előadja a „megkivántató bánásnak a csinnyát”, majd felsorolja a gyűrűzéssel nyert hasznokat (termőre fordulás, korábbi érés). Mindezt – írja – „mások után és valamennyire csekély tapasztalásomból is momdom” (42.§). A mások közt német szerzők szerepelnek, akik közül J.B. Sonnenthal „Anwendung des Fruchtringes...” c. 58 oldalas munkájára hívjuk fel a figyelmet, amely 1822-ben Nagyszombatban (Tyrnau) jelent meg.

W. Nagy Ágota utal rá, hogy Szeder Fábiánnak a növények és kertészkedés iránti vonzalma már első, igazgatói éveitől is megmutatkozott. Az 1808-ban pappá szentelt Szeder több bencés gimnáziumban tanított. Fenti dolgozata megje-

lenésének idején Nagyszombatban volt igazgató 1820-tól, majd innen került Komáromba 1825-ben. Valószínűsíthető tehát, hogy már Nagyszombatban kertészkedett és itt szerzett tapasztalatait vetette papírra. Írását 1824-ben ígérettel zárta, melyet 1826-ban be is tartott. A Tudományos Gyűjtemény I. füzetében a 77–80. oldalon megjelentette „A Szöllőtő gyűrűzéséről” c. rövid írását. Valószínű, hogy 1824-ben megjelentetett ajánlásai nem nyerték el mindenki tetszését, mert azt írja, hogy az „ellenzők” szavát nem kell figyelembe venni, sőt „a jót és hasznost ajánlani, és minden módon elősegíteni nemes kötelesség is”. E kötelesség részeként hívja fel a figyelmet „Sonnenthalnak gyűrűző eszközeire” – közli: hol kaphatók Bécsben –, de „görbe kertész késsel is lehet ezen munkát tanulgatni”.

Szeder úttörő jellegű kertészeti munkáját az utókor gyorsan elfelejtette. Amikor 70 év múlva a Pallas Nagy Lexikona közli a „Gyűrűzés” címszavát, meg sem említi Szeder nevét. Pedig a címszó szerzője, Szeder földije, a balassagyarmati születésű Mezey Gyula volt.

dr. Kiss László

ÖRÖKMÉCSSES – 19.

Összefoglaló 1925-től
(Dr. Klein Károly)

„Ipolság (röviden Ság) kisváros, melyet északról Szlovákia dombvidéke, délről pedig a Börzsöny hegyei vesznek körül, amelyek a szlovák–magyar határtól délre húzódnak. A völgyben az Ipoly folyó partjain termékeny földek vannak, aombokon pedig erdők és szőlőskertek. Az egész környék kimondottan mezőgazdasági jellegű. Alig van ipar, kivéve néhány üzem, amelyek a lakosság személyi szükségletét elégítik ki (malmok, villanymű és szeszfőzde).

A zsidó település a városkában kb. 150 éve kezdődött a múlt század* 50-es éveiben.

Mint a vármegye központja és székhelye, a helység városias jellegűt kezdett öltetni (iskola, középületek, köztük a megyeház és a kórház). Egyúttal egy kereskedelmi központ létesült a környék részére, amelyben a zsidók is megtalálták a megélhetésüket.

A zsidó hitközség kezdetben egységes volt, de nem hosszú ideig. 1868 óta kettévált a hitközség. Létrejött egy különálló ortodox hitközség, míg az eredeti hitközség *Status-Quo* (tehát *változatlan*) jellegű maradt. Mindezt a nagy változás keretében történt, amikor Magyarország zsidósága átszerveződött.

A két önálló hitközség jól el volt látva. Voltak templomok, temetők, rituális fürdő (mikve) és egyéb szükséges vallási szervek. Mindkét hitközség külön rabbist választott, Weisz Antal az ortodox hitközségben és Grossmann Gyula a status-quo hitközségben hosszú évtizedeken át voltak tevékenyek hivatalukban. Feladatuk lényegét abban látták, hogy megőrizték a zsidó vallás szerinti életmód betartását. Természetes, hogy Weisz főrabbi volt

a konzervatív irány őrzője, míg Grossmann főrabbi jeles szónok és széleskörű műveltségű volt, liberálisabb felfogással.

A zsidó kultúrintézmények közül ki kell emelni a magyar tanítási nyelvű, de zsidó jellegű népiskolát, amely a magyar tanítási nyelv ellenére hosszú ideig az egyetlen intézmény volt, melynek keretében a gyermekek bizonyos alapvető oktatást kaptak héber nyelvből és a Tórából.

A városka egyetlen középiskolája, a gimnázium, állami intézmény volt (1913-ban alapították), és az első világháború előtt a zsidó ifjúság kis százaléka tanult ott. Ebben a korszakban az ifjúság egy része más városokban volt kénytelen tanulni. Azoknak a fiataloknak, akik történetesen Pozsonyban tanultak, módjuk volt a zsidó tanulmányokban is tovább haladni. Egyesek jesivába jártak. Annak ellenére, hogy mindkét hitközség tagjainak nagy része szombattartó és hagyományhű volt, nem voltak még az ortodox hitközség tagjai sem – kevés kivétellel – különösebben képzettek a Talmud kötetiben.

A két hitközség tagjainak jövedelmi forrását nagyrészt a helyi természetes adottságok eredményei képezték. A többség kereskedelemmel foglalkozott, de a városka kisiparosainak jelentős százaléka is közülük került ki. Ezekben a foglalkozásokban, amelyek a helyi lakosság részére szükségesek voltak, tehát szabók, asztalosok, óráskövek és mások. Voltak természetesen szabadfoglalkozásúak is: orvosok, ügyvédek, mérnökök. A helyi legjelentősebb foglalkozási ágból, a földművelésből is kivették a részüket. A városban és környékén több gazdálkodó volt és jelentős részük volt a szőlőtermelésben. Szlovákia erdei lehetővé tették a zsidó tőkés részvételét a fakitermelésben és fakeskedelemben, s annak fejlesztésében.”

*szerk megjegyzés: a könyv kiadásának évét figyelembe véve a 19. század közepén.

bszm

A Szondy György Gimnázium szalagavatója Ipolyság – 2023. december 1.

Felső sor balról: Záhorský Orsolya, Straňák Katalin, Wollent Emily Caroline, **Csáky Csinger Alexandra osztályfőnök,** Klinko Csilla, Bóna Sára, Baráti Szimonetta, Garaj Laura, Nagy Evelyn, Gyurász Ágnes, Pásztor Lili, Mics Lili, Pikács Kiara.
Alsó sor balról: Viczencz Márk, Hancko Darek, Nagypál Dávid, Hajdú Ferenc Bence, Pásztor Tamás, Tóth Tamás, Baláz Benjamin, Viczencz Máté.

M Ú L T I D É Z Ő

Filléres emlékeim

Talán 20 éve is van már, hogy Miklósi Péter történész megbízást kapott egy Ipolyság történelméről szóló könyv megírására. Nem kívánok belemenni a részletekbe, melyek következtében – nem a város hibájából – a mű nem valósult meg, de a lényeg az, hogy egészen a közelmúltig nekünk, lokálpatriótáknak hiányérzetünk maradt. Pedig akit egy kicsit is foglaltoztatott városunk eseménydús múltja, érezhette, hogy ezt az elődeinktől hátrahagyott örökséget érdemes lenne papírra vetve megőrizni. Kiváló helytörténészünk, Csáky Károly is így vélekedhetett, amikor megírta Ipolyság a mi városunk című briliáns művét – több évtizedes hiányt pótolva ezzel. Talán a könyv elovasása késztetett arra, hogy megosszak néhány mulatságos történetet, ami nem illik bele egy tudományos alapozottsággal megírt olvasmányba, de az alábbi történetek és a benne szereplő emberek itt éltek köztünk, többségüket koromnál fogva ismertem is. A mulatságos, kicsit szomorúságos élethelyzetek megidézése egyben betekintést adhat a zömmel a második világháború utáni években lejátszódó események tükrében a város életébe. Távol áll tőlem, hogy a történetek szereplőit, még élő hozzátartozóikat megbántsam, kigúnyoljam. Ha mégis így tűnik, bocsánatot kérek.

A történeteket megpróbálom időrendi sorrendben feleleveníteni. Kezdem Tóth dédapámmal, aki egy keménykötésű vármegyei hajdú volt. Nem vetette meg a szőlő nedűjét, tréfásan hangoztatta, hogy az a jó bor, ami már megkezdve egy hétig a meleg helyiségben zíteredik, kezd virágosodni, mert az már senkinek sem kell, megihatja ő maga.

Dudás Józsi bácsi élete alkonyán a szomszédunkban lakott. Sokáig nem tudtam az igazi nevét, mert mindenki Trillának szólította. Róla szól a következő két megtörtént eset. Foglalkozása

kéményseprő volt, ennek ellenére a harmincas-egyvenes évek elit társasága víg kedélye folytán a vadásztársaságukba is befogadta. Egy alkalommal Olvárbán a sekély vizű patakon kellett átlábalniuk. Köztük volt Kevicky ügyvéd, akinek ez – túlzottan pedáns ember lévén – nem volt inyére, ám a háta mögött a vadásztársak felbuzdították Trillát, hogy ajánlja fel, majd ő a hátán átviszi, de a patak közepén ejtse le. Nem kellett neki kétszer mondani. Az ügyvéd úr mit sem sejtve beleegyezett, aztán a megbeszéltek szerint a teherhordó megbotlást színelte, és a teher a vízbe pottyant.

– De, Dudás úr! – méltatlankodott a kárvallott, miközben a társak tettett együttérzése kacagásba ment át.

Józsi bácsi a környező falvakban is tisztította a kéményeket, az alábbi pikáns történet tudomásom szerint Gyerken esett meg vele. Az egyik háznál elpusztult egy tehén, amikor ott járt. Másnak ilyen eszébe sem jutna, de ő elkérte az állat tőgyének a leghosszabb csecsét, a sliccénél fogva a nadrágjához erősítette, majd kiment a faluba. Alig tett meg néhány métert, szembe jött vele két asszony. Amint észrevették a kéményseprő nadrágján fityegő valamit rémüldözni kezdtek, majd neki a futásnak! Talán még most is fut-neki adtam.

A sokgyermekes Rakota család egy omladozó házban (ma a gyorsmentő állomás székhelye) lakott – mély szegénységben. Emlékszem, az Ipoly partján játszottunk, a kezemben egy almával. Az egyik Rakota fiú olyan esdeklően nézett rám és az almára, hogy neki adtam.

Mivel Ipolyság akkoriban járási székhely volt a május 1-ji ünnepségekre ide csődítették a környék apraját-nagyját, akik megcsodálhatták a felvonuló életképeket, traktoron feszítő traktorista lányokat, de még a koreai háborút ábrázoló életképet is, amit piszkos rózsaszínű, büdös füsttel tarkítottak. A fénypont mégis a szekéren felvonuló Rakota családi zenekar volt, akik talán hami-san, de szívből fújták a talpalávalót.

Bélik György

(Folytatás a következő számban)

SIKERES IPOLYSÁGI SPORTOLÓK

Az elődök nyomában

A Sikeres ipolysági sportolók rovatban ezúttal egy ígéretes sportolót mutatunk be. Ifjabb Urblik Norbert nevének hallatán minden ipolysági azonnal a futballra gondol.

Kérlek, mondj magadról néhány szót!

Urblik Norbertnek hívnak, 19 éves vagyok, Ipolyságon szü-

ltem és professzionális szinten játszom a futballt. A foci mellett más sportokat is kedvelek, mint pl. a teniszt és az asztaliteniszt. Az aktív sportolás mellett az egyéb sportokat is szívesen figyelem, nézem.

Mikor, milyen körülmények között kezdődött a sport iránti szereteted?

A futball iránti rajongásom lényegében már akkor megszületett, amikor elkezdtem járni. Az apám mindig elvitt az ipolysági futballpályára, ahol csak a labdára figyeltem, és hála Istennek, azonnal beleszerettem. Úgyhogy gyerekkorom óta vonzott a foci, mert a családban mindenki játszott, a nagypapámtól kezdve az unokatestvéreimen keresztül az apámig. Némelyek magasabb szinten, mások csak amatőrként, de a futball mindig előkelő helyet foglalt el a családban.

Focizni Ipolyságon kezdtem. Idővel mindenki előtt világossá vált, hogy sokra vihetem, így tíz évesen Lévára mentem, ahol három évig maradtam. Aztán felfigyeltek rám Győrből, ahová végül átigazoltam és hat évig ott működtem. 2023 nyarán megkerestek Dunaszerdahelyről, hogy szeretnék, ha átlépnék a DAC klubjába. Ez egy olyan ajánlat volt, amely felett az ember nem gondolkodik, ezért aláírtam a négy évre szóló szerződést.

Eddig milyen sikereket értél el?

Fiatalabb koromban sok egyéni díjat nyertem. Amellett, hogy Győrben a felnőtt csapatban játszottam, nagy sikernek tartom a DAC-ba való átigazolásomat.

Mik a céljaid, mit szeretnél még elérni?

Legfőbb célom, hogy Dunaszerdahelyen meghatározó játékosná váljak. Ezen kívül szeretnék a válogatottban játszani és működni. Később külföldön szeretnék a legmagasabb szinten futballozni.

**Števcát Tamás
ford.: bszm**

Asztalitenisz torna a Polgármester Kupáért

A Szokolyi Alajos Olimpiai Klub és Ipolyság Város közösen szervezték meg 2023. nov. 30-án a Műszaki és Szolgáltatóipari Szakközépiskola tornatermében az ipolysági iskolák és iskolabarátok számára az immár hagyományos asztalitenisz torna 11. évfolyamát. Az idei verseny két szempontból is kivételes volt. Az első, hogy a covid-járvány miatti három évnyi kihagyás után most játszották először, másodsor pedig azért volt a torna különleges, mert először volt a verseny tétje ún. Polgármester Vándorserleg. A „sportéhség” ismét igazolást nyert, hiszen a tornára nyolc háromfős csapat és öt egyéniben versenyző hölgy jelentkezett. A csapatok **vegyes rendszerben** játszottak. A csapatokat két csoportra osztották, és az első két helyen végzők kerültek az elő-

döntőbe. Ezek közül kerültek ki a döntő mérkőzéseket vívók és a harmadik helyért küzdők. Az eredmények alapján a **Bogdány Gábor, Fricz Patrik, Kissimonyi István** felállításban játszó OLD BOYS 2 csa-

pata lett a győztes. A második helyen a Pongrácz Lajos Alapiskola válogatott csapata végzett **Bóna Zsolt, Balog Erik, Gonda István** összetételben. A harmadik helyért vívott játszmát a **Bóna Sándor, Galo**

Ján és Varga Károly alkotta OLD BOYS 1 együttese nyerte. A hölgyek egyéni versenyében **Korcok Veronika** győzött.

**Števcát Tamás
ford.: bszm**

MŰSZAKI
SZOLGÁLTATÁSOK
ÜZEME IPOLYSÁG

Változások az osztályozott hulladék begyűjtésében 2024. január 1-től

	Műanyag	Papír	Üveg
Január	4.	8.	9.
Február	5.	12.	13.
Marec	4.	18.	19.
Ápríl	2.	15.	16.
Április-Május	ápr. 30.	máj. 13.	máj. 14.
Június	10.	24.	25.
Július	8.	22.	23.
Augusztus	5.	19.	20.
Szeptember	2.	16.	17.
Október	1.	14.	15.
November	11.	25.	26.
December	9.	16.	17.

A MŰANYAGOK, FÉMEK, ITALOS KARTONDOBOZOK BEGYŰJTÉSE 2024. JANUÁR 1-TŐL EGYÜTT TÖRTÉNIK. A SÁRGA ZSÁKBA/GYŰJTŐEDÉNYBE KELL EZEKET GYŰJTENI, AHONNAN VÁLOGATÓ GÉPSORRA KERÜLNEK, AHOL AZT SZÉTVÁLOGATJÁK. A ZSÁKOKAT AZ EDDIG MEGSZOKOTT MÓDON KÉRJÜK KITENNI A BEGYŰJTÉS NAPJÁN.

AUTO TOM AUTÓALKATRÉSZ

Tamáš Zsolt

SNP 9, 936 01 Šahy

info@autotom.com

www.autotom.sk

0901 710 023

A HONTI LAPOK NAPTÁRA 2024

JANUÁR						
HÉ	KE	SZ	CS	PÉ	SZ	VA
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

FEBRUÁR						
HÉ	KE	SZ	CS	PÉ	SZ	VA
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29			

MÁRCIUS						
HÉ	KE	SZ	CS	PÉ	SZ	VA
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ÁPRILIS						
HÉ	KE	SZ	CS	PÉ	SZ	VA
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

MÁJUS						
HÉ	KE	SZ	CS	PÉ	SZ	VA
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

JÚNIUS						
HÉ	KE	SZ	CS	PÉ	SZ	VA
				1	2	
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

JÚLIUS						
HÉ	KE	SZ	CS	PÉ	SZ	VA
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

AUGUSZTUS						
HÉ	KE	SZ	CS	PÉ	SZ	VA
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

SZEPTEMBER						
HÉ	KE	SZ	CS	PÉ	SZ	VA
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

OKTÓBER						
HÉ	KE	SZ	CS	PÉ	SZ	VA
1	2	3	4	5	6	
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

NOVEMBER						
HÉ	KE	SZ	CS	PÉ	SZ	VA
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

DECEMBER						
HÉ	KE	SZ	CS	PÉ	SZ	VA
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Honti Lapok

A Hont-Ipoly menti régió havilapja. Nyilvántart. sz.: EV 3811/09 ISSN 1338-922X Statisztikai számjel: 00307513
Főszerkesztő: Hajdú Andrea. Tel.: 036/637 36 33, e-mail: hontil@sahy.sk

Szerkesztőbizottság: Bendikné Szabó Márta, Pásztor Péter, Števcát Tamás.

Korrekció: Bényi Klaudia.

Kiadó: Ipolyság város, Fő tér 1., 936 01 Ipolyság; tel.: 036/637 36 33.

www.sahy.sk

Nyomatás: Cserhát Print Kft., Balassagyarmat.

A szerkesztőség álláspontja nem mindenben azonos az újságban közöltekkel. A kéziratok szerkesztésének, esetleges rövidítésének jogát fenntartjuk. A hirdetések tartalmáért és nyelvhelyességéért felelősséget nem vállalunk.

www.cserhatprint.hu